

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

Cap. VII. De ediscendo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12945

ratio miscenda est, & ita tractanda, ut ipsæ res postulabunt. Namque incipientibus danda erit velut ¹ præformata materia secundum cuiusque vires. At cum satis composuisse se ad exemplum videbuntur, brevia quædam demonstranda vestigia: quæ persecuti, jam suis viribus sine adminiculo progredi possint. ² Nonnunquam credi sibi eos oportebit: ne mala consuetudine semper alienum laborem sequendi, nihil per se conari & quærere sciant. Quod si satis prudenter dicenda viderint, jam prope consummata fuerit præcipientis opera. Si quid erraverint adhuc, erunt ad ducem reducendi. Cui rei simile quiddam facientes aves cernimus, quæ teneris infirmisque fœtibus cibos ore suo collatos partiuntur: at cum visi sunt adulti, paulum egredi nidis, & circumvolare sedem illam præcedentes ³ ipsæ docent: tum expertas vires, libero cœlo, suæque ipsorum fiducia permittunt.

¹ *Præformata materia.*] Metaphora est ducta ab architectis, qui vel *sciographia*, *ichnographia*, vel *orthographia* opus præformant. *Idem.*

² *Nonnunquam credi sibi.*] *Creditur sibi discipulus*, cum thema aliquod tra-

ctat sine ulla præceptoris divisione, & sine ullo ejus auxilio. *Idem.*

³ *Ipsæ docent.*] Matres ac dominæ nidi. *Idem* Fab. lib. 2. cap. 2. *Adi* Jan. Gebhard. *Crepund.* lib. 1. c. 9. p. 28.

C A P. VII.

De ediscendo.

Illud ex consuetudine mutandum profus existimo in his 8
 Ide quibus nunc differimus ætatibus, ne omnia quæ scripserint, ediscant, & certa, ut moris est, die dicant: quod quidem maxime patres exigunt: atque ita demum studere liberos suos, si quam frequentissime declamaverint, credunt: cum profectus præcipue diligentia constet. Nam ut scribere pueros, plurimumque esse in hoc opere plane velim:

Erasmus studium ad verbum ediscendi non probat, ut nimii laboris & nullius prope fructus. Fabius ediscendos putat illustres locos ex oratio-

nibus vel historiis. ea res enim & memoriam firmabit & elocutionem augebit. *Turneb.*

velim: sic ediscere electos ex orationibus vel historiis, aliove quo genere dignorum ea cura voluminum locos, multo magis suadeam. Nam & exercebitur acrius memoria, aliena complectendo, quam sua: & qui erunt in difficiliore hujus generis labore versati, sine molestia, quæ ipsi composuerunt, jam familiarius animo suo affigent, & assuescent optimis, semperque habebunt intra se, quod imitentur: etiam non sentientes, formam orationis illam quam mente penitus acceperint, expriment. ¹ Abundabunt autem copia verborum optimorum, & compositione, ac figuris jam non quæsitis, sed sponte & ex reposito velut thesauro se offerentibus. ² Accedit his & jucunda in sermone bene à quoque dictorum relatio, & in causis utilis. Nam & plus auctoritatis afferunt ea quæ non præsentis gratia litis sunt comparata, & laudem sæpe majorem, quam si nostra sint, conciliant. Aliquando tamen permittendum, quæ ipsi scripserint, dicere, ut laboris sui fructum etiam ex illa quæ maxime petitur laude, plurimum capiant. Verum id quoque tum fieri oportebit, cum aliquid commodius elimaverint: ut eo velut præmio studii sui donentur, ac se meruisse ut dicerent, gaudeant.

¹ *Abundabunt autem.*] Elocutio aut in simplicibus est verbis aut in compositis. *simplicia*, aut propria sunt, aut tropo mutata, aut figura exornata: *composita*, collocata & numerosa. his omnibus

generibus, abundabit ediscendo locos electos. *Idem.*

² *Accedit his.*] Fab. lib. 5. aliorum dicta auctoritatem exempli & testimonii habere dixit. huc etiam pertinent *Chrie.* *Idem.*

C A P. VIII.

An secundum sui quisque ingenii docendus sit naturam.

Virtus præceptoris haberi solet, nec immerito diligenter in iis quos erudiendos susceperit, notare discrimina

Hoc caput de natura est, in qua tantquam fundamento ars nititur. itaque Fab. docet optimam cujusque naturam esse præceptis & exercitatione au-

gendam: si quid desit naturæ, studio diligenti esse supplendum: si quid refragetur, esse emendandum. *Turnebus.*

¹ *Quam*